

Indspil til regeringens arbejde med en handleplan for FN's Verdensmål

KL vil gerne kvittere for muligheden for at give input til regeringens handleplan for Danmarks opfyldelse af for FN's Verdensmål.

At arbejde aktivt på at opfylde Verdensmålene er en ambition, som KL deler med regeringen. Verdensmålene kræver en fælles indsats, og af samme årsag har alle økonomiaftaler siden 2018 mellem KL og regeringen betonet vigtigheden af den fælles indsats. Det er den danske regering, der har forpligtet Danmark på de 17 mål. Kommunerne er kun forpligtet på det, der fastlægges i dansk lovgivning. Men kommunerne er klar til at tage ansvar og er indstillede på, at bidrage til arbejdet for at opnå Verdensmålene.

Det er KL's klare holdning, at alle 17 mål er vigtige, og at de, som udgangspunkt, bør adresseres samlet. Målene er gensidigt afhængige, og vi kan ikke levere på ét mål, uden at forholde os til de øvrige. Men vi er også nødt til at handle nu og her. Når KL spørger kommunerne om deres arbejde med Verdensmålene, er der fortsat nogle mål, der arbejdes mere med end andre.

Det er primært de mål, der dækker de store velfærdsområder: Forebyggelse og trivsel (Mål 3), dagtilbud og folkeskole (Mål 4), beskæftigelsesindsatsen og erhvervsfremme (Mål 8), robuste og bæredygtige lokalsamfund (Mål 11), affaldsbehandling og genanvendelse (Mål 12) og klimaindsatsen (Mål 13). Både når kommunerne skal levere på disse, og når de arbejder med at øge biodiversiteten og adgangen til natur, gør de brug af partnerskaber (Mål 17). Det er en forudsætning for at lykkes.

Det gælder i særdeleshed på klimaområdet, som muligvis er den mest akutte udfordring, vi står overfor nu. Det er også et af de områder, hvor vi, som land, halter bagefter på målopfyldelsen. Ifølge Sustainable Development Report¹, der rangerer FN's 193 medlemslande efter deres opfyldelse af Verdensmålene, ligger Danmark i 2020 nr. 2 – kun overgået af Sverige. Men det betyder ikke, at vi er i mål. Vi halter bagefter på målene 12, 13 og 14 (hhv. Ansvarligt forbrug og produktion, Klimaindsats og Livet i havet), som er de mål, vi skal have taget hånd om for at imødegå den klimaudfordring, vi står overfor – fra affalds- og genanvendelse over klimatilpasning og til biodiversitet.

Dato: 19. november 2020

E-mail: MESK@kl.dk
Direkte: 3370 3253

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 5

¹ <https://dashboards.sdgindex.org/rankings>

KL's anbefaling til regeringens handleplan for FN's Verdensmål vil derfor være at fokusere på de mål, hvor Danmarks målopfyldelse er særlig udfordret:

Dato: 19. november 2020

E-mail: MESK@kl.dk
Direkte: 3370 3253

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 5

Verdensmål 12: Ansvarligt forbrug og produktion

Målet om mere ansvarligt forbrug og produktion i Verdensmål 12 retter sig både mod den offentlige og private sektor. Det handler grundlæggende om at ændre adfærd i den måde vi producerer og forbruger vores varer på, så trækket på naturressourcerne reduceres. Det betyder klogere brugsvaner, mere genanvendelse og mere viden og handling i design- og produktionsleddet, så produkterne har lang levetid, kan genbruges og ellers kan skilles ad og genanvendes efter brugsfasen.

I Danmark har vi et meget stort forbrug af materialer og ressourcer – måske endda et overforbrug – og vi generer for store mængder af affald. Vi har generelt godt styr på vores affaldshåndtering. Vi deponer meget lidt og affaldsenergi bidrager væsentligt i det danske energisystem lang tid endnu.

Kommunerne vil fortsat opfordre til affaldsforebyggelse og arbejde på at øge de genbrugte og genanvendte mængder.

Men for at komme i mål, skal vi kunne afkoble økonomisk vækst fra ressourceforbrug og miljømæssig nedgradering, fx ved at fremme cirkulær økonomi, hvis vi skal reducere affaldsmængden betydeligt inden 2030.

Derfor mener KL at der på centrale områder er behov for at regeringen tager initiativer til:

- At staten og KL indgår en partnerskabsaftale om affald, ressourcer og cirkulær økonomi.
- At data for affald og cirkulær økonomi samles i en tidssvarende løsning. Der udvikles en fælles metode til analyse af materialestrømme, som kan give overblik over betydende strømme i produktion og forbrug – som kan medvirke til at identificere potentialer og tab i genanvendelsen.
- At der som en del af samarbejdet om udvidet producentansvar etableres en kommunikationsplatform, der understøtter strømliningen af affaldsindsamlingen med sigte på større og ensartede fraktioner til genanvendelse. Staten bør sikre finansieringen af etableringen.

Verdensmål 13: Klimaindsats

Til Verdensmål 13 knytter sig en række FN-delmål og -indikatorer, samt danske målepunkter, som relaterer sig til hhv. klimatilpasning² og CO₂-

² Delmål 13.1 *Styrk modstandskraft og tilpasningsevnen til klimarelaterede katastrofer*

Dato: 19. november 2020

E-mail: MESK@kl.dk
Direkte: 3370 3253

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 5

reduktion³ Udfordringen med at reducere vores CO₂-udslip skal vi løse – men på en måde, hvor vi stadig sikrer vores kernevelfærd. Kort sagt skal omstillingen gå hånd i hånd med en sund samfundsøkonomi, der er grundlaget for vores velfærd.

Klimaindsatsen er højt på den kommunalpolitiske dagsorden og kommunerne er klar til at tage det lokale klimalederskab på sig. Det er KL's ambition, at alle kommuner inden for ganske få år har vedtaget lokale klimahandlingsplaner, der sikrer at vi ikke udleder mere CO₂ end vi optager og samtidig er i stand til at afbøde konsekvenserne af klimaforandringerne senest i 2050. 20 frontkøberkommuner er ved at lægge sidste hånd på klimahandleplaner, der lever op til Parisaftalens mål om at begrænse den globale temperaturstigning til under 2 grader – og fortsat at arbejde for at komme så tæt på 1,5 grader som muligt. Næste bølge af kommuner går i gang nu, og i efteråret 2021 starter endnu en runde.

CO₂-reduktion

I DK2020 benytter de danske kommuner et meget ambitiøst rammeværk for arbejdet, nemlig Climate Action Planning Framework, der er udarbejdet af C40-byerne. Ved brug af denne metode vil kommunerne opgøre CO₂-udledning for hele kommunens geografi og dermed også i klimahandleplanerne lægge skinnerne til omstillingen af hele lokalsamfundet.

Med DK2020 kan kommunerne komme langt. Men allerede på nuværende tidspunkt kan vi se, at det for mange kommuner vil være vanskeligt at nå netto-nul-udledning i 2050, særligt indenfor områder, som falder udenfor de kommunale myndighedsområder: Landbrug, industri, erhverv og transport. Både fordi der er brug for nye virkemidler, men også fordi der fortsat er statslige regler og bindinger, der ikke giver rammerne til en kommunal merindsats. Nogle af dem har KL peget på i udspillene "*CO₂-reduktion i kommunerne*" og "*Klimatilpasning for fremtiden*". Disse udspil peger på, at kommunerne, med de rette rammevilkår og økonomiske forudsætninger, kan lede lokalsamfundene i en CO₂-neutral retning og øge deres bidrag i klimatilpasningen.

Derfor efterspørger KL, at regeringen:

- Styrker det statslige værktøj der understøtter kommunes arbejde med CO₂-reduktion, Energi- og CO₂-regnskabet. Dette bør ske ved at sikre drifts- og udviklingsmidler til værktøjet, samt at valide og opdaterede data stilles til rådighed for Energi- og CO₂-regnskabet.
- Ændrer budgetloven, så ekstraordinære og store samfundsrelevante investeringer til fx klimatilpasning og bæredygtigt byggeri undtages fra anlægsloftet og at der generelt anlægges et flerårigt budgetperspektiv for at fremme langsigtede, klimavenlige investeringer.

³ Delmål 13.2 *Indbyg tiltag mod klimaforandringer i nationale politikker*

- Etablerer en handlingsplan for en sammenhængende mobilitet på tværs af landet og mellem land og by, med henblik på at reducere udledning fra transportsektoren. Konkret udmøntning af planen skal ske under tæt inddragelse af kommunerne, der har indsigt i lokale forhold.
- Etablerer en uafhængig statslig jordfond, der kan sikre et vedvarende fokus på og finansiering af mere sammenhængende natur, mere sammenhængende landbrugsjord, arealer til vedvarende energianlæg og landdistriktsudvikling.
- En national plan for etablering af infrastruktur for el-ladestander, der skal adressere, hvor markedet er tilstrækkeligt og hvor der er behov for statslig investeringsstøtte. Planens udmøntning skal ske i samråd med kommunerne.
- Laver en lovhjemmel, der giver kommunerne opgaven med at lave en strategisk energiplanlægning, en langsigtet og helhedsorienteret plan, der inddrager alle relevante parter.

Klimatilpasning

I Danmark har vi heldigvis kun meget få dødsfald som følge af klimabetingede naturkatastrofer. Men øget nedbør og stigende vandstand i havene og i grundvandet presser mange mennesker på deres erhverv og på deres værdier i fast ejendom. Det er en økonomisk og social katastrofe når der sker massive oversvømmelser langs kyster og vandløb. Da det er lodsejerne der skal betale for sikringen af deres ejendom og værdier, er særligt de tyndt befolkede områder udfordret, da en samfundsøkonomisk analyse vil vise at der ikke er markedsomsættelige værdier der modsvarer investeringerne i sikring mod oversvømmelser.

Derfor mener KL, at der på centrale områder er behov for at regeringen og folketinget tager initiativer til at:

- Koordinere de mange sektorlovgivninger der regulerer arbejdet med at klimatilpasse Danmark.
- Udarbejde en landsdækkende plan for klimatilpasning, som fastlægger principper og prioriterer for hvorledes vi vælger at beskytte eller forflytte.
- Etablere en national fond der kan betale for den beskyttelse vi ønsker af nationale hensyn.
- Udvide mulighederne for at lodsejerne kan finansiere deres betaling for klimatilpasning. Herunder giver en model for, hvorledes de som bliver tvunget til at opgive deres ejendom, hjælpes.

Derudover har KL medvirket ved de input, regeringen tidligere har modtaget fra hhv. 2030 panelet og Rådet for Samfundsansvar og Verdensmål.

Dato: 19. november 2020

E-mail: MESK@kl.dk
Direkte: 3370 3253

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 5